

OVERDENKING

Het is zondag 21 november de laatste zondag van het kerkelijk jaar, de zondag voordat we beginnen aan de Adventsperiode. Eeuwigheidszondag. Een idee van koning Frederik Willem III van Pruisen. In 1816 wilde hij dat er een 'algemeen christelijk feest van herinnering aan de overledenen' zou komen. Hij noemde het Dodenzondag.

Op deze zondag worden in veel kerken de namen genoemd van de mensen die in het afgelopen kerkelijk jaar overleden zijn.

Naam

Ik vind het altijd indrukwekkend als tijdens officiële plechtigheden een naam genoemd wordt. Bij dopen, trouwen, bij een diploma-uitreiking, bij een sportprestatie of bij een overlijden. Een naam zegt iets over het bestaansrecht van iemand. Met een naam wordt iemand een persoon, komt iemand uit de anonimiteit, krijgt iemand een gezicht.

Zondag 21 november, als de namen genoemd worden van hen die we dit jaar los moesten laten, zijn zij opeens weer even heel dichtbij. Zijn er herinneringen, gedachten, emoties die ruimte vragen. Misschien zijn er herinneringen aan het leven dat iemand geleefd heeft. De momenten die je samen beleefd hebt. Goede, intense en gelukkige momenten. Herinneringen aan het overlijden. Wellicht zo onverwacht dat je het nog steeds niet kunt bevatten. Geen tijd gehad om afscheid te nemen.

Schaduwkanten

Er kunnen ook andere herinneringen zijn. 'Over de doden niets dan goeds', is een uitspraak die ik in mijn kinderjaren al leerde. Maar lang niet altijd hebben we alleen maar goede herinneringen aan iemand. Ook dat mag genoemd worden en daar mag ruimte voor zijn. Als een naam genoemd wordt komen ook die herinneringen boven. Je echtgenoot kan overleden zijn en naast goede momenten waren er ook spanningen en ruzies. Een huwelijk is geen roze wolk en er kunnen pijnlijke en kwetsende dingen gebeuren tussen partners. Het noemen van een naam kan herinneringen oproepen aan iemands overlijden. Misschien was het overlijden niet natuurlijk. Koos iemand er zelf voor om een einde te maken aan het leven, zelfmoord. We hebben het er liever niet over. Er is schaamte, er zijn vragen. Er kan boosheid zijn of schuldgevoel.

Samen rouwen

Herinneringen zijn de brug tussen jou en degene die je verloren hebt. Ik vind het woord 'herinneren' zo mooi. Er zit iets in van: innerlijk. Alsof je eigenlijk zegt: door de herinneringen leeft iemand bij mij van binnen verder. Herinneringen zijn kostbaar. Je mag ze koesteren en delen met

anderen zodat ze levend blijven. Maar, zoals ik hierboven al schreef, herinneringen kunnen ook beladen zijn, pijnlijk, verdrietig. Op eeuwigheidszondag klinken de namen van de overledenen. Zodat zij niet vergeten worden. Maar ook, zodat we naar elkaar kunnen omzien, er voor elkaar kunnen zijn. Want rouwen is een zware klus. Het is opnieuw leren leven met een gemis dat blijvend is. Een gemis dat nooit over gaat en door niemand anders is op te vullen. Als je samen kunt rouwen, als je je gemis kunt delen, als je herinneringen kunt uitwisselen, je verhaal kunt vertellen is dat helend. Niet dat het gemis verdwijnt, maar door te praten over jouw geliefde houdt je de herinnering levend en blijft iemand zijn plek in je leven houden. Iemand is pas echt dood als er niet meer over hem of haar gesproken wordt. Als jij iemand bent die een verlies met zich meedraagt dan zou ik je gunnen dat je de ruimte hebt en voelt om je verhaal te doen. Zo vaak als je kunt. Ken jij iemand die een verlies meemaakte? Recent of al heel lang geleden? Heb daar dan aandacht voor. Noem de naam! Vraag eens hoe het is, oprecht geïnteresseerd, nieuwsgierig vanuit betrokkenheid. Hoe is het leven zonder je moeder? Hoe oud zou jouw dochter nu geweest zijn? Heb je ooit meer duidelijkheid gekregen waarom je tante zelfmoord pleegde? Zullen we samen het graf bezoeken? Vertel nog eens over de periode van ziekte. Zullen we foto's kijken?

Perspectief

Als christen geloof ik dat de dood niet het einde is, dat het leven verder gaat. Maar ook dat er een dag komt dat er geen dood meer zal zijn, geen rouw, geen verdriet, geen ziekte, geen gebrokenheid. Als jij dat geloof ook deelt dan mag dat troost geven, perspectief. Dan mag dat er zijn naast het gemis. Tegelijk weet ik dat juist in tijden van rouw en verdriet je zo kunt worstelen met je geloof, met God. Ook dat mag ruimte krijgen, mag genoemd worden. God schrikt daar niet van en wordt daar niet boos om. Hij wil juist dat je met deze dingen bij Hem komt. Lees het verhaal van Naomi maar eens in Ruth 1.

Op eeuwigheidszondag noemen we de namen van hen die ons zijn voorgedaan. Dan staan we even extra stil bij hoe we hen missen en wat zij voor ons betekenden. Klinkt hun naam vaker dan op andere dagen. Ik wens jou toe dat het noemen van die naam naast het gemis ook een glimlach teweeg zal brengen. Dat er naast verdriet ook goede herinneringen zijn. Dat die namen die op Eeuwigheidszondag klinken een gouden randje krijgen.

Geschreven door Judith Stoker, een levenslustige, positief ingestelde, gelovige 40+ vrouw. Ze geniet van het leven en hoopt dat ze voor velen een inspirerend voorbeeld is.